

Slovenska
filharmonija

**Sezona
2025|26**

Zgodba z vzhodne strani

SMS 3

Same
mogočne
skladbe

SMS 3

Same
mogočne
skladbe

11. in 12. december 2025 ob 19.30

Cankarjev dom, Gallusova dvorana

Zgodba z vzhodne strani

Orkester Slovenske filharmonije

Kahi Solomnišvili

dirigent

Alexander Gadjiev

klavir

Ana Dolžan

koncertna mojstrica

ARS

Koncert snema in neposredno prenaša
program Ars – 3. program Radia Slovenija.

Nikoloz Račveli (1979)

Our Tale | *Naša zgodba*

Sergej Rahmaninov (1873–1943)

Koncert za klavir in orkester št. 2 v c-molu,
op. 18

Moderato

Adagio sostenuto

Allegro scherzando

Peter Iljič Čajkovski (1840–1893)

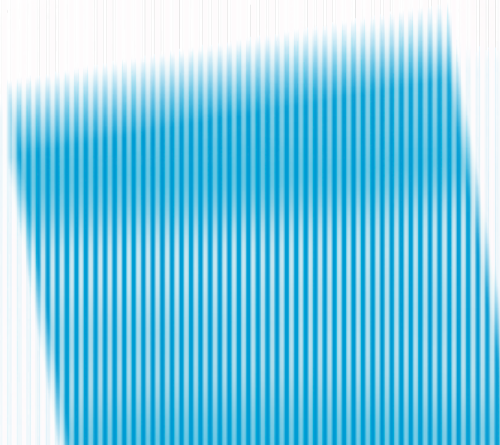
Simfonija št. 5 v e-molu, op. 64

Andante – Allegro con anima

Andante cantabile con alcuna licenza

Valček. Allegro moderato

Finale. Andante maestoso – Allegro vivace

Vprašanje o glasbenem življenju v nekdanji Sovjetski zvezi običajno obravnavamo skozi prizmo cenzure skladateljev, zazrtih v modernistične umetniške tokove, ki so bili zato preganjani pod obtožbo formalizma. Državna kulturna politika je od umetnikov pričakovala predvsem služenje delovnemu ljudstvu, ne pa svojemu individualnemu izrazu, dediščini meščanskega pojmovanja umetnosti. Pogosto se zato pozabi, da je bil prav sistem glasbenega šolstva ZSSR eden najambicioznejših projektov tistega časa: konservatoriji in specializirane šole so se sistematično širili po vseh sovjetskih republikah, bili brezplačni, dobro opremljeni in stabilno kadrovsko zasnovani. Ideja »umetnosti za vse« je predpostavljala tudi široko dostopnost vrhunske izobrazbe, kar danes pojasni presenetljivo veliko število izvrstnih glasbenikov in glasbenic iz nekdanjih sovjetskih republik.

Prav v takšnem okolju, v Gruziji, je odraščal tudi skladatelj in dirigent **Nikoloz Račveli**, ki je že pri desetih letih dirigiral tamkajšnjemu državnemu simfoničnemu orkestru, leto pozneje pa v isti dvorani vodil Beethovnovo *Peto*. Kot trinajstletnik je s svojimi klavirskimi deli odšel na turnejo po Nemčiji, med študijem v Tbilisiju pa se je izpopolnjeval še na Dunaju pri Pierru Boulezu, Lucianu Beriu in Michaelu Jarrellu. Po razpadu Sovjetske zveze je postal prvi demokratično izvoljeni umetniški direktor državnega simfoničnega orkestra, trikratni Unescov ambasador dobre volje in prejemnik več nacionalnih nagrad.

Račvelijeva glasba združuje sodobne kompozicijske pristope z gruzijsko ljudsko polifono tradicijo, njegov pogled pa ostaja izrazito humanističen: umetnost razume kot »močno orodje solidarnosti in miru«. V zadnjih letih se je kot glasen zagovornik

evropskih vrednot in podpornik Ukrajine tudi politično javno angažiral. Njegovo najnovejše delo ***Our Tale*** (*Naša zgodba*) neposredno izhaja iz vala protestov proti oblasti, ki jo del javnosti vidi kot preveč naklonjeno ruskim geopolitičnim interesom. Skladatelj pravi, da ima delo dokumentarni značaj, saj v njem zazvenijo aktualne družbene napetosti. V kompoziciji uporabi posnetek ritmičnega udarjanja protestnikov po kovinskih ograjah, ki se v partituri preoblikuje v prepoznaven glasbeni pulz. Stvaritev je posvetil »ujetnikom dostojanstva«, ljudem, ki so zagovarjali evropsko in demokratično usmeritev države ter bili zaradi tega »prikrajšani za svobodo«. V sklepnem delu se – v trenutku, ko se po skladateljevih besedah »brezup zdi skoraj neizogiben« – v svetlem zvoku čeleste pojavi stara gruzijska melodija, ki so jo nekdanje prepevali v času odpora proti sovjetski oblasti. Račveli jo razume kot simbol vztrajnosti nacionalne skupnosti in kot namig, da »dobro sčasoma vedno prevlada«.

Med ruskimi skladatelji 20. stoletja je imel **Sergej Rahmaninov** verjetno najbolj neposreden in nepopustljiv odpor do sovjetske oblasti. Kot potomcu nekoč vplivne aristokratske družine, ki je razpolagala z obsežnimi posestvi po celotnem imperiju, mu je že februaraska revolucija dala znamenje, da Rusija kmalu ne bo več njegov dom. Iz države je dejansko odšel, še preden je izbruh oktobrske revolucije naznanil dokončno zmago boljševikov: sprva se je odpravil na skandinavsko turnejo, pozneje pa v ZDA, kjer se je preživljal predvsem kot koncertni pianist. Prav njegova slovita virtuoznost na črno-belih tipkah ga je gmotno preskrbela tudi v času, ko je po dokončanem študiju kompozicije zapadel v hud ustvarjalni zastoj. Njegova mladostna dela so bila

namreč vselej sprejeta z velikim navdušenjem, besede hvale mu je namenila celo največja ruska glasbena avtoriteta poznega 19. stoletja, Peter Iljič Čajkovski. A smrt Čajkovskega leta 1893 in klavirno sprejeta prva izvedba njegove *Simfonije št. 1* sta skladatelja pahnili v globoko osebno krizo. Šestletna kriza, med katero so mu ob stalnem koncertiranju pomoč nudili bližnji, se je dodatno poglobila po neprijetnem srečanju z Levom Tolstojem, ki je glasbenika prepričalo o njegovi umetniški manjvrednosti. Šele vztrajanje sorodnice ga je pripeljalo do psihoterapevta Nikolaja Dahla, sicer učenca znamenitega francoskega nevrologa Jeana-Martina Charcota, specializiranega za različne nevroze in zdravljenje s pomočjo hipnoze. Prav hipnoterapija naj bi Rahmaninovu pomagala na poti premagovanja depresije in obnovitvi ustvarjalnega zanosa.

Dahl naj bi skladatelja med seansami vztrajno napeljeval, da bo napisal »odličen klavirski koncert«. Rahmaninov se je namreč zaradi zamude pri oddaji novega dela londonskemu naročniku tedaj že leta izogibal pisanju koncerta. Eden od rezultatov terapije je tako bil **Koncert za klavir in orkester št. 2 v c-molu, op. 18** (1901), ki ga je Rahmaninov posvetil prav Dahlu. Morda se zdi nenavadno, da so danes najslavnejši uvodni akordi prvega stavka in široka tema »do – re – do« nastali zadnji – in to z velikimi težavami. Rahmaninov je namreč že leto prej dokončal drugi in tretji stavek ter ju predstavil na moskovskem koncertu, kjer sta bila sprejeta z navdušenjem. Skladateljev prijatelj, znani ruski pianist Nikolaj Medtner, je glavno temo, ko je ta končno nastala, označil za »najpretresljivejšo od vseh ruskih tem«, pri čemer nikakor ni šlo za pretiravanje. *Koncert št. 2* je Rahmaninovu prinesel dokončno potrditev doma in pozneje

še v tujini. Zahodna kritika ga sicer nikoli ni povsem sprejela kot definitivno pianistično mojstrovino, občinstvo pa se vse do današnjih dni s kritiko ne strinja: »Rach 2« že več let ostaja na samem vrhu lestvice priljubljenosti med poslušalci mednarodnega radia Classic FM.

Do **Petra Iljiča Čajkovskega** je imela ruska glasbena javnost večji del njegove kariere izrazito ambivalenten odnos. Za pripadnike »mogočne peterke« je bil preveč odprt do zahodne tradicije in premalo zavezan »pristnemu« ruskemu izrazu; za konservativnejše dvorne skladatelje pa je bil pogosto preveč barvit, emocionalen ali narodno obarvan. Takšna nihanja med navdušenjem in zavračanjem so že tako občutljivega in samokritičnega Čajkovskega ohranjala v trajni negotovosti. Niti to, da ga je Aleksander III. leta 1884 povzdignil v viteški red svetega Vladimirja in mu s tem podelil carjevo odlikovanje, ga ni povsem prepričalo, da je dokončno potrdil svoje mesto med najodličnejšimi pripadniki ruske glasbene kulture. Vsekakor pa za skepso ni imel prav utemeljenih razlogov. Njegova dela so že postopoma izpodrinjala italijansko opero z dvornih sporedov in utrdila položaj domače, ruske glasbe kot enakovredne zahodnoevropski glasbeni umetnosti. A niti uradna priznanja in uspehi niso odpravili dvoma o lastnem delu, kar je vidno tudi ob nastanku ***Simfonije št. 5 v e-molu, op. 64***. Spomladi 1888 je med obiskom brata Anatolija v Tbilisiju po skoraj desetletju samozavestno napovedal vrnitev k simfonični formi. Skladateljeva domišljija se je sicer razmahnila šele v poznem poletju: mecenki Nadeždi von Meck je Čajkovski takrat napisal, da je njegova »sla po ustvarjanju tako velika, da niti dve življenji ne bi bili dovolj« za vse njegove načrte.

Čeprav je Čajkovski zatrjeval, da *Peta simfonija* nima zunajglasbenega programa, je med skicami vendarle pustil zapis o »popolni podreditvi usodi oziroma nepojmljivim načrtom Previdnosti«, kar je pozneje spodbudilo vrsto interpretacij – od glasbenoanalitičnih do povsem biografskih. Na premieri je delo sprožilo tako navdušene pohvale kot ostre kritike. Tudi skladatelj je bil o svojem dosežku razpet – včasih ga je označil za zgrešeno in zastarelo, drugič pa ga je branil kot premišljeno in formalno dodelano. Delo je namreč zasnovano ciklično: osrednji »usodni« motiv se kot rdeča nit vrača v vseh štirih stavkih, v vedno novih harmonskih in značajskih preoblikah in okoljih. Posebej zanimiv je dramaturški lok simfonije, saj deluje kot glasbeno potovanje od turobnega in resigniranega uvoda do presenetljivo sonornega, skoraj zmagovitega finala. Usoda, ki jo je Čajkovski menda skušal uglasbiti, se tako v sklepnih taktih pokaže za skladatelju vendarle naklonjeno.

Ivana Maričić

Hvala, ker nas podpirate.

Kitarist,
nagrajenec
razpisa Mladi upi.

Filip Aleksander Peršolja
kitarist

Zavod
Vse bo v redu

mladi-upi.si

Kahi Solomnišvili

Foto: Darja Štravs Tisu

Gruzijski dirigent **Kahi Solomnišvili** je glasbeno kariero začel kot pianist ter se javnosti predstavil na najrazličnejših koncertih in festivalih. Leta 2007 je bil sprejet na študij dirigiranja na Državnem konservatoriju v Tbilisiju, kjer je šest let pozneje dokončal magisterij. Ob študiju se je udeleževal izobraževanj iz opernega in simfoničnega dirigiranja pri Gianluci Marcianu, takratnem glavnem dirigentu Državnega gledališča Opera in balet v Tbilisiju, in začel po letu 2014 z omenjenim tbilisijskim gledališčem sodelovati tudi sam.

Leta 2017 je prejel nagrado Tsinandali na področju glasbe in leta 2021 na istoimenskem festivalu nastopil v vlogi pomočnika dirigenta. Od leta 2022 asistira svetovno znanemu dirigentu Charlesu Dutoitu, sodeloval pa je še s Poljsko baltsko filharmonijo Frédérica Chopina v Gdansku, izraelskim orkestrom Sinfonietta Beer-Shava, Tbilisijskim državnim komornim orkestrom – Gruzijsko Sinfonietto, Filharmoničnim orkestrom iz Monte Carla in različnimi mladinskimi orkestri. Nastopil je na mnogih festivalih, med drugim na Festivalu Marthe Argerich v Buenos Airesu. Pogosto vodi tudi Buenosaireški filharmonični orkester in dirigira v gledališču Teatro Colón.

V sezoni 2024/25 je prevzel mesto glavnega dirigenta Orkestra Slovenske filharmonije in leta 2025 postal tudi glavni dirigent Gruzijskega filharmoničnega orkestra.

Alexander Gadjiev

Foto: Victoria Nazarova

Alexander Gadjiev je kot solist z orkestrom prvič nastopil pri devetih letih, pri desetih je izvedel prvi solistični recital. Leta 2013 je zmagal na 30. tekmovanju Premio Venezia in z odliko diplomiral v Ceseni. Študij je nadaljeval na Mozarteumu v Salzburgu in na Visoki šoli za glasbo Hanns Eisler v Berlinu.

Pri dvajsetih letih je osvojil prvo nagrado in nagrado občinstva na 9. Mednarodnem klavirskem tekmovanju Hamamatsu na Japonskem, leta 2018 prvo nagrado na svetovnem tekmovanju klavirskih mojstrov v Monte Carlu in leta 2021 prvo nagrado na Mednarodnem klavirskem tekmovanju v Sydneyju ter drugo nagrado in posebno nagrado Krystian Zimerman za najboljšo izvedbo Chopinove

sonate na Chopinovem tekmovanju v Varšavi. Je tudi prejemnik nagrade Terence Judd in nagrade Prešernovega sklada.

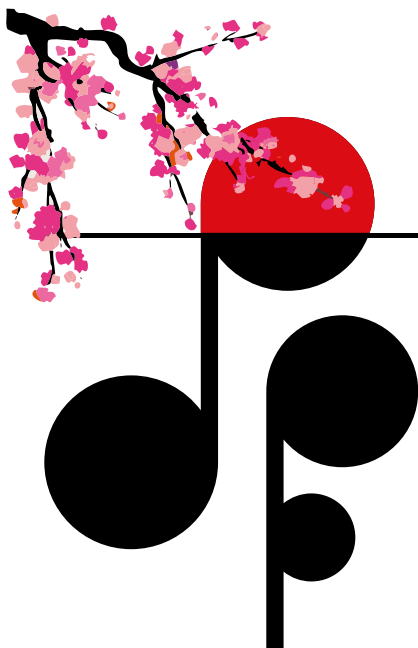
Bil je BBC-jev umetnik nove generacije ter rezidenčni umetnik Glasbenega združenja v Torinu in Wigmorjeve dvorane, trenutno pa je tudi kulturni ambasador Evropske prestolnice kulture 2025 Nova Gorica – Gorica in programski vodja Festivala Prečkanja – Sconfinamenti.

Nastopil je na festivalih, kot so Verbier v Švici, MITO v Torinu, Chopinov festival v Dusznikih, Klavirski festival Rafael Orozco v Cordobi, Festival Ljubljana, Festival Bologna, Glasbeni tedni v Vicenzi, Animato de Paris, Salzburški festival, Mednarodni klavirski festival La Roque-d'Anthéron, Festival Aldeburgh in Maggio musicale Fiorentino, pa tudi v Gledališču La Fenice, v dvorinah Kioi in Bunka Kaikan v Tokiu ter Kitara v Saporu, v centru Hjogo v Osaki, Cortotovi dvorani v Parizu, na Moskovskem konservatoriju, v Musikvereinu ter Salt Lake Cityju, Carigradu, Barceloni, Rimu in Milanu.

Kot solist redno sodeluje z orkestri, kot so Varšavska filharmonija, Simfonični orkester BBC, Orkester Hallé iz Manchestra, Filharmonični orkester George Enescu, Nacionalni simfonični orkester RAI, Orkester Gledališča La Fenice, Simfonični orkester Jugozahodnega nemškega radia, Orkester Koncertne hiše iz Berlina, Praški simfonični orkester, ter simfoničnimi orkestri v Tokiu, Nagoji in Kjotu.

Pri Acousence je izdal zgoščenko *Literary Fantasies*, pri DECCA posnetke z Mednarodnega klavirskega tekmovanja v Sydneyju, pri CAVI-music album z deli Aleksandra in Nikolaja Čerepnina ter Sergeja Prokofjeva, avgusta letos pa za Outhere Music še zgoščenko *Legends*.

A
z
i
j
s
k
o

g
o
s
t
o
v
a
n
j
e

Orkester Slovenske filharmonije

Japonska • Južna Koreja

16. november – 2. december 2025

Kahi Solomnišvili, foto: Taira Tairadate

Alexander Gadjiev, foto: Mitja Mlakar (XO Studio)

Koncert z Alexandrom Gadjevim v Tokijskem metropolitanskem gledališču, foto: Mitja Mlakar (XO Studio)

NAŠ PRISPEVEK ZA VAŠ DOSEŽEK.

Verjamemo v znanje, delo in sodelovanje, zato spodbujamo razvoj mladih talentov in podpiramo delovanje številnih klubov, društev in ustanov.

*generalna pokroviteljica
azijskega gostovanja*

www.krka.si

Slovenska
filharmonija

Johann Sebastian Bach
**Božični
oratorij**

**18. in 19. december 2025
ob 19.30**

**Slovenska filharmonija
Dvorana Marjana Kozine**

**Zbor in Orkester
Slovenske filharmonije**

Stephen Layton
dirigent

Neža Vasle
sopran

Ana Potočnik
alt

Martin Logar
tenor

Martin Kozjek
bariton

www.filharmonija.si

Slovenska
filharmonija

Novoletni koncert

Orkester Slovenske filharmonije

1. januar 2026

ob 18.00

Bas Wiegers
dirigent

Jeroen Berwaerts
trobenta

***Stölzel, Haydn, Čajkovski,
Prokofjev, Ligeti, Brel***

www.cd-cc.si
www.filharmonija.si

Gallusova dvorana

 cankarjev dom

Slovenska
filharmonija

*Filharmonični
festival*
**11. baročne
glasbe**
Januar 2026

*Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija*

S francoskim okusom

9. januar 2026 ob 19.30

Orkester Slovenske filharmonije

Maria Lindal *glasbeno vodstvo*

Spored: Lalande, Rameau, Rebel

Od Italije do Švedske

16. januar 2026 ob 19.30

Orkester Slovenske filharmonije

Maria Lindal *glasbeno vodstvo*

Spored: Roman, Telemann, Purcell,

Locatelli, C. Ph. E. Bach

Kraljevsko

23. januar 2026 ob 19.30

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije

Sebastjan Vrhovnik *dirigent*

Spored: Händel, Dolar

**Slovenska
filharmonija**

www.filharmonija.si

**Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije**

Kongresni trg 10

1000 Ljubljana

T +386 1 2410 800

E info@filharmonija.si

www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je
Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske
filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

triglav

generalni pokrovitelj
koncertne sezone 2025/26

Pokrovitelja in donatorja azijskega gostovanja:

generalna pokroviteljica
azijskega gostovanja

Pokrovitelj:

Donatorja:

Partner:

Medijski pokrovitelji:

Sio1NET.

Koncertni list Slovenske filharmonije

Same mogočne skladbe – SMS 3

Izdala: Slovenska filharmonija

Direktor Slovenske filharmonije in
umetniški vodja OSF: Matej Šarc

Umetniški vodja ZSF: Sebastijan Vrhovnik

Avtorica spremne besede: Ivana Maričič

Jezikovni pregled: Ana Kodelja

Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.

Prelom: Vlado Trifkovič

Ljubljana, december 2025

Če želite prejemati redna e-obvestila
o programu Slovenske filharmonije,
sporočite svoj e-naslov na
info@filharmonija.si.

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Redakcija koncertnega lista je bila končana
8. decembra 2025.

ISSN 2350-5117